



*Head Inimesed!
"Näputööga nägijaks"*

09. - 26. aprillil saab Eesti Rahvusraamatukogu 1. korruse peanäitusesaalis vaadata näitust nägemispuudega lastele käsitööna valmistatud puuteraamatutest.

Kõik näitusele välja pandud 39 raamatut kingitakse hiljem Eesti Pimedate Raamatukogule ja kaks mängu Tallinna Heleni Koolile.

Näitus tutvustab 2006/2007. aastal valminud kombatarvaid raamatuid, mille meisterdasid Tallinna Ülikooli tööõpetuse osakonna käsitöö ja kodunduse, töö ja tehnoloogiaõpetuse ning klassiõpetajate kaugõppe üliõpilased, kolm taktilist raamatut valmistasid Valgamaa õpetajad.

Näitus Eesti Rahvusraamatukogus on avatud.

Esmaspäevast reedeni 10.00 - 20.00

Laupäeval 12.00 - 19.00

Kõik huvilised on oodatud!

Tiiu Artla tiiartla@tlu.ee

Suur tänu toetajatele, kelle kaasabil kõik teoks sai!



Puuteraamatute valmistamisest

Puuteraamatud (ehk kombatavad raamatud ehk taktiilsed raamatud) on erinevatest materjalidest valmistatud reljeefsete ja ruumiliste piltidega tekstiilist raamatud. Erilised on need selle poolest, et need on mõeldud kätega lugemiseks – see asjaolu annab nägemispuudega lastele võimaluse siseneda pildiraamatute maailma.

Laste jaoks on puuteraamatutesse käsitöömeistri poolt kirja pandud tavaliselt rahvajutte, laule või lihtsalt eluks vajalikke õpetlikke lugusid. Lood muudavad raamatutes põnevateks lahtised detailid, mida saab vastavalt jutu tegevusele ühest kohast teise paigutada; tegelased, keda saab ise riietada; lahtikäivad uksed-aknad; krabisevad-kõlisevad esemed jne. Nööpide, lukkude, sõlmede, taskute, aasade, paelte, nööri sulgemine-avamine või sõlmimine-sidumine ehk kõik, mis sõrmede tööd nõuab, aitab arendada nägemispuudega laste peenmotoorikat ning võimaldab kogeda avastamisrõõmu.

Puuteraamatuid valmistatakse üksikshaaval ja autorikäsitööna. Nende valmistamine on aeganõudev, kuid mõttetööd väga arendav toiming. Lisaks silmailule, mida nägijad raamatult ootavad, tuleb arvestada ka sellega, kuidas see nägemispuudega inimesele kätega lugemisel tundub. Materjalid peavad käega kombates tunduma sellised, nagu neid nägijate poolt igapäevaselt tajutakse. Näiteks härmatis peab olema külm ja kare, lõvilakk karvane ja kohev, vesi jahe, vormitu ja sile. Sageli tuleb ise, silmad kinni, raamatut kombata. Kuid ka siis ei pruugi kohe saada ettekujutust, kuidas pime inimene seda puudutades mõistab. Nägijal on endale üsna raske pimesi kombatud joontest üht terviklikku pilti ette kujutada.

Esimene puuteraamat „Kits kilu karja” valmis Tallinna Ülikooli käsitöö ja kodunduse õppetoolis 2005. aasta augustis. 2006. aasta kevadel valmis õppetoolis 7 puuteraamatut. Kõik need 8 Tallinna Ülikooli üliõpilastöödena valminud puuteraamatut on antud kingitusena üle Eesti Pimedate Raamatukogule, kustkohast igal nägemispuudega lapse perekonnal on võimalik neid laenutada. 2007. aastal valmis veel 31 taktiilset raamatut ja 2 mängu, mis on samuti kavas kingitusena Eesti Pimedate Raamatukogule ja Tallinna Heleni Koolile üle anda.

30. oktoobril 2007 tunnustas haridus- ja teadusminister Tõnis Lukas 2006/2007. õppeaasta „Väärt teo” tiitliga Tallinna Ülikooli käsitöö ja kodunduse didaktika õppetoolis toimuvat puuteraamatute meisterdamist ning nende oskuste õpetamist nii üliõpilastele kui ka tegevõpetajatele.

Õppetööde juhendaja: TLÜ lektor Tiia Artla